

Анотація вибіркової дисципліни «Редагування у ЗМІ»

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у тому, щоб сформувати знання про професійну діяльність редактора в ЗМІ, про етапи редакційно-видавничого процесу та роль редактора в ньому.

У **завдання** курсу входить розгляд особливостей редагування залежно від жанрової специфіки літературного матеріалу і комунікаційної сфери, для якої він призначається. Увага звертається на питання саморедагування в процесі журналістської творчості, що відрізняє курс редагування на факультеті журналістики, додає йому специфічних рис.

Важливою метою дисципліни є формування навичок самостійних редакторських дій.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

- понятійно-термінологічний апарат редагування;
- головні методичні засади редакторського контролю;
- методику правки.

Підготовлений фахівець повинен **уміти**:

- застосовувати редакторський контроль для роботи над текстами ЗМІ;
- опрацьовувати авторський оригінал із застосуванням методики і техніки правки;
- знаходити, систематизувати та професійно опрацьовувати нормативні порушення в ЗМІ.

Набуті компетентності:

- здатність використовувати знання з теорії редагування в процесі професійної діяльності;
- здатність володіти навичками редакторського контролю для розв'язання практичних завдань у галузі професійної діяльності (журналістика);
- знати передовий вітчизняний і досвід у галузі редагування;
- здатність професійно використовувати опереції редагування;
- знати чинні стандарти, розпорядження, накази та інші нормативні документи органів вищого рівня, що регламентують діяльність видавництва та видавничих організацій;
- орієнтуватися у передовому вітчизняному та світовому досвіді створення інформаційної продукції;
- орієнтуватися в особливостях управління видавництвом, залежно від його спеціалізації та профілю;
- вироблення навичок редакторського аналізу й редагування журналістських творів і творів інших видів літератури.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпровський національний університет ім. О. Гончара
Факультет систем і засобів масової комунікації
Кафедра видавничої справи та міжкультурної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
систем і засобів масової комунікації
проф. Демченко В. Д.

_____ 2017 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Редагування у ЗМІ

Дніпро–2017

Редагування у ЗМІ. Програма навчальної дисципліни. – ДНУ, 2017.

Розробник: Л.В.Куценко, кандидат філологічних наук, доцент кафедри видавничої справи та міжкультурної комунікації ДНУ ім. О. Гончара;

Рецензенти: Н. В. Підмогильна, доктор філологічних наук, професор кафедри видавничої справи та міжкультурної комунікації ДНУ ім. О. Гончара;

Н. І. Іванова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри видавничої справи та міжкультуної комунікації ДНУ ім. О. Гончара.

Затверджено вченою радою факультету систем і засобів масової комунікації.

Протокол №_____ від «_____»_____ 2017 р.

© ДНУ ім. О. Гончара, 2017

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів — 3,0	Напрямок підготовки <u>061 - журналістика</u>	за вибором			
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): видавнича справа та редагування	Рік підготовки:			
Змістових модулів – 1		4			
Індивідуальне науково-дослідне завдання: немає		Семестр			
Загальна кількість годин — 90		8			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 1 самостійної роботи студента — 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції			
		16			
		Практичні, семінарські			
		18			
		Лабораторні			
		Самостійна робота			
56					
				—	
		Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 0,5

для заочної форми навчання — 0

3. Програма навчальної дисципліни

Семестр 8

Змістовий модуль 1. Основні характеристики тексту. Редакторське аналітичне читання

Тема 1. Редагування як синтез операцій контролю та виправлення. Методи контролю та виправлення

Три аспекти редагування: політичний, науковий і літературний. Предмет редагування в ЗМІ. Редагування як синтез операцій контролю та виправлення

Тема 2. Межі втручання редактора в текст, проблема "автор-редактор"

Чотири аспекти втручання редактора в авторський текст. Вмотивовані, обгрунтовані, скорочення та виправлення. Робота редактора з автором.

Тема 3. Норми й відхилення у сприйнятті повідомлень. Помилки як результат відхилення від норм

Обгрунтованість редакторського втручання в авторський текст. Мова і стиль автора та мова і стиль редактора. Співпраця редактора та автора.

Тема 4. Редакторський аналіз як передумова втручання в текст. Редакторська правка

Зміст понять «аналіз твору» й «редакторський аналіз», «структура редакторського аналізу». Основні вимоги до редакторської оцінки тексту.

Тема 5. Схема редакторського аналізу. Редакторський висновок

Редакторський аналіз, редакторський висновок і шляхи його реалізації. Аналітичні дії та операції редакторського аналізу. Мета аналізу.

Тема 6. Правка, її основні завдання. Найголовніші правила виправлення тексту

Правка як практична реалізація висновків редакторського аналізу. Усунення огріхів, які виявлено під час редакторського аналізу тексту й не виправлено під час авторського доопрацювання.

Тема 7. Види правки. Правка опрацювання - найпоширеніший різновид редакторської правки

Мета редакторської правки-вичитування. Правка-переробка як різновид творчості. Правка скорочення як особливий вид опрацювання рукопису.

Тема 8. Композиційні норми редагування. Способи рубрикації. Формування абзаців

Композиція текстової частини оригіналу. Види композиції, типи композиції, композиційний шаблон.

Тема 9. Заголовок як смисловий центр і композиційний стрижень тексту

Інформативна якість заголовка. Заголовок у сучасних ЗМІ. Синтаксична структура заголовка. Помилки в оформленні заголовків.

Тема 10. Редакторський аналіз дотримання в тексті правил і норм логічного мислення

Логічні засади редагування. Основне завдання редактора в оцінюванні тексту твору з логічного погляду й прийоми за допомогою яких це завдання вирішується.

Тема 11. Прийоми виявлення й усунення логічних помилок

Прийоми виявлення логічних зв'язків, прийоми, що допомагають перевірити правильність логічних зв'язків. Типові логічні помилки журналістських текстів.

Тема 12. Композиція твору як реалізація логічних зв'язків у тексті

Композиція текстової частини оригіналу. Види композиції, типи композиції, композиційний шаблон.

Тема 13. Види текстів і особливості їх редагування. Способи викладу та елементарні типи змісту

Основні види текстів. Змішані тексти. Види текстів і способи викладу.

Тема 14. Розповідь, опис, роздум як способи викладу та побудови різних видів тексту

Робота редактора з текстами різними за способом оповіді. Головні риси опису, розповіді, роздуму як способу викладу в журналістських текстах.

Тема 15. Редакторський аналіз розповіді та міркування

Виділення вузлів розповіді, прийоми послідовної передачі. Ефект авторської присутності. Логічна та образна структура міркування. Специфіка надфразових єдностей у текстах-міркуваннях.

Тема 16. Основні методичні вимоги до редакторського аналізу

Неприпустимість суб'єктивних оцінок і правок. Творче використання нормативної стилістики. Прийоми, що допомагають виявити розповсюджені мовні помилки.

Тема 17. Типові помилки в ЗМІ. Причини їх виникнення та способи виправлення

Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах. Помилки у вимові звуків і звукосполучень. Типові акцентуаційні помилки.

Тема 18. Модульна робота

Тема 19. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації. Специфіка редагування на радіо. Особливості редагування на телебаченні.

Тема 20. Мовностилістичні особливості тексту і жанр твору.

Залежність мовностилістичних особливостей тексту від мовного оточення автора, від жанру твору, від специфіки засобу масової інформації (типу видання). Особливості лексичної та граматико-стилістичної правки в україномовних виданнях.

Тема 21. Правка, її основне завдання. Найважливіші правила виправлення тексту.

Правка як практична реалізація висновків редакторського аналізу. Усунення огріхів, які виявлено під час редакторського аналізу тексту й не виправлено під час авторського доопрацювання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Разом	У тому числі					Разом	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1. Основні характеристики тексту. Редакторське аналітичне читання												
Тема 1. Редагування як синтез операцій контролю та виправлення. Методи контролю та виправлення	5	1	1			3						
Тема 2. Межі втручання редактора в текст, проблема "автор-редактор"	2					2						
Тема 3. Норми й відхилення у сприйнятті повідомлень. Помилки як результат відхилення від норм	5	1	1			3						
Тема 4. Редакторський аналіз як передумова втручання в текст. Редакторська правка	4	1	1			3						
Тема 5. Схема редакторського аналізу. Редакторський висновок	3					3						
Тема 6. Правка, її основні завдання. Найголовніші правила виправлення тексту	5	1	1			3						
Тема 7. Види правки. Правка опрацювання - найпоширеніший різновид редакторської правки	4	1	1			2						
Тема 8. Композиційні норми редагування. Способи рубрикації. Формування абзаців	3					3						
Тема 9. Заголовок як смисловий центр і композиційний стрижень тексту	4	1	1			2						
Тема 10. Редакторський аналіз дотримання в тексті правил і норм логічного мислення	3					3						
Тема 11. Прийоми виявлення й усунення логічних помилок	4	1	1			2						
Тема 12. Композиція твору як реалізація логічних зв'язків у тексті	5	1	1			3						
Тема 13. Види текстів і особливості їх редагування. Способи викладу та елементарні типи змісту	2					2						
Тема 14. Розповідь, опис, роздум як способи викладу та побудови різних видів тексту	5	1	1			3						
Тема 15. Редакторський аналіз розповіді та міркування	5	1	1			3						
Тема 16. Основні методичні вимоги до редакторського аналізу	2					2						
Тема 17. Типові помилки в ЗМІ. Причини їх виникнення та способи виправлення	5	1	1			3						

Тема 18. Модульна робота	4	1	1			2						
Тема 19. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації.	3		2			3						
Тема 20. Мовностилістичні особливості тексту і жанр твору.	4	1	1			3						
Тема 21. Правка, її основне завдання. Найважливіші правила виправлення тексту.	3	3	3			3						
Разом за змістовим модулем 1	90	16	18			56						

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття відсутні.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Годин
1	Редагування як синтез операцій контролю та виправлення. Методи контролю та виправлення . Норми й відхилення у сприйнятті повідомлень. Помилки як результат відхилення від норм	2
2	Редакторський аналіз як передумова втручання в текст. Редакторська правка. Правка, її основні завдання. Найголовніші правила виправлення тексту	2
3	Види правки. Правка опрацювання - найпоширеніший різновид редакторської правки. Заголовок як смисловий центр і композиційний стрижень тексту	2
4	Прийоми виявлення й усунення логічних помилок. Композиція твору як реалізація логічних зв'язків у тексті	2
5	Розповідь, опис, роздум як способи викладу та побудови різних видів тексту. Редакторський аналіз розповіді та міркування	2
6	Типові помилки в ЗМІ. Причини їх виникнення та способи виправлення. Модульна робота	2
7	. Природа морфологічних помилок. робота редактора над іменниками	2
8	Помилки неправильного вживання граматичних форм прикметника. Типові помилки в граматичних формах займенників.	2
9	Помилку у вживанні граматичних форм дієслова. .	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття відсутні.

8. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій.
2. Матеріали до практичних занять.
3. База тестових питань для поточного контролю знань.
4. Підручники, довідники, словники.

9. Рекомендована література

Навчальна та довідкова література

1. *Видавнича справа та редагування в Україні: статті і джерела (XIX — перша третина XX ст.):* Навч. посібник / За ред. Н. Зелінської. — Львів: Світ, 2003. — 612 с.
2. *Іванченко Р. Г.* Літературне редагування: Підручник. — К.: Парламентське вид-во, 2003. — 234 с.
3. *Животко А. П.* Історія української преси / Упоряд., авт. іст-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. — К.: Наша культура і наука, 1999. — 368 с.
4. *Зарицький М. С.* Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник. — К.: Політехніка, 2004. — 126 с.
5. *Зелінська Н. В.* Наукове книговидання в Україні. Історія та сучасний стан: Навч. посібник. — Львів: Світ, 2002. — 268 с.
6. *Капелюшний А. О.* Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Навч. посібник. — Львів: ПАЮ, 2003. — 544 с.
7. *Капелюшний А. О.* Редагування в засобах масової інформації: Навч. посібник. — Львів: ПАІС, 2005. — 304 с.
8. *Карпенко В. О.* Основи професійної комунікації. — К.: Нора-принт, 2002. - 348 с.
9. *Крайнікова Т. С.* Коректура: Підручник. — К.: Наша культура і наука, 2005. — 252 с.
10. *Партико З. В.* Комп'ютеризація видавничого процесу: Навч. посібник. — К.: Вища школа, 1996. — 208 с.
11. *Пристапуненко Т. О.* Теорія журналістики. Навч. посібник. — К.: Ін-т журналістики, 2004. — 375 с.
12. *Різун В. В.* Літературне редагування: Підручник. — К.: Либідь, 1996. - 128 с.
13. *Романюк М. М.* Загальна і спеціальна бібліографія: Навч. посібник. Вид 2-ге. — Львів: Світ, 2003. — 96 с.
14. *Сава В. І.* Основи техніки творення книги: Навч. посібник. — Львів: Каменяр, 2000. — 136 с.
15. *Сидоренко Н. М.* Національно-духовне самоствердження: В 3 ч. - К., 2000.
16. *Тимошик М. С.* Видавнича справа та редагування: Навч. посібник. — К.: Наша культура і наука, 2004. — 224 с.
17. *Тимошик М. С.* Видавничий бізнес: Навч. посібник. — К.: Наша культура і наука, 2005. — 328 с.
18. *Шевченко В. Е.* Художньо-технічне редагування: Тексти лекцій. - К.: ВПЦ "Київський ун-т", 2005. - 254 с.
19. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування. — Львів: ПАІС, 2003. — 541 с.
20. Різун В.В. Літературне редагування: Підручник. — Київ: Либідь, 1996. — 240 с.
21. Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою тексту (літературне опрацювання тексту). — К.: УМК ВО, 1989. - 45 с.
22. Іванченко Р.Г. Літературне редагування. — К.: Вища шк., 1983. — 115 с.

Методична література

23. Алексеева М.И. Практикум по редактированию материалов телевизионных передач. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1997. – 144 с.
24. Куценко Л.В. Методичні вказівки до вивчення курсу «Літературне редагування». – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2013. - 20 с.
25. Абрамович А.В., Лазаревич Е.А. Практикум по литературному редактированию. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1994. - 138 с.

15. Інформаційні ресурси

1. ffl.msu.ru>...[publications...medialingvistika.pdf](#)
  2. dic.academic.ru>[dic.nsf/lingvistic...](#)
  3. hi-edu.ru>[e-books/xbook042/01/part-005.htm](#)
  4. ModernLib.ru>[books...prakticheskaya_stilistika...](#)
  5. genhis.philol.msu.ru>
  6. twirpx.com>Файлы>[Языки и языкознание](#)>[Лингвистика](#)>[smi](#) к
  7. journ.msu.ru>
  8. mediascope.ru
  9. livelib.ru>
  10. uchebnikfree.com>[uchebniki-jurnalistika/zanyat](#)
11. Наукова бібліотека

